

N:o 171.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 18 maj 1905.

— — — — Andra Kammaren den 18 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen med förordning angående försäljning af brännvin.

(Särskilda utskottets (n:o 2) utlåtande n:o 5 och memorial n:o 8.)

Till Konungen.

Genom proposition, n:o 79, af den 6 mars innevarande år har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen vidfogadt förslag till förordning angående försäljning af brännvin.

Hvad beträffar de hufvudprinciper, hvarå det af Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget är byggdt, har Riksdagen icke antagit de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelser rörande fördelningen af brännvinsförsäljningsmedlen, utan har Riksdagen i detta afseende fastställt, här nedan under 25 § närmare angifna, grunder, hvilka ej mindre med hänsyn till storleken af de belopp, som skola tillkomma hvarje i medlen andelsberättigad, än äfven i andra delar skilja sig från de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna.

Riksdagen har däremot för öfrigt i hufvudsak anslutit sig till de nya principer, hvilka fått uttryck i de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelser angående utskänkningens inskränkande till att omfatta endast förtäring på stället samt angående öfverlåtande i större utsträckning än hittills åt bolag af detaljhandeln med brännvin, äfvensom i vissa andra

förslag, äsyftande nykterhetens befrämjande eller att göra den i form af brännvinsförsäljningsafgift utgående beskattningen mera effektiv.

I fråga om förslagens detaljer hafva från Riksdagens sida vissa ändringar vidtagits. För de viktigare af dessa lämnas härefter en redogörelse.

3 §.

Riksdagen har funnit det nu stadgade minsta tillåtna försäljningsbeloppet vid utminuterung, en liter, böra bibehållas.

6 §.

Det annärktes under behandlingen inom Riksdagen, att det torde kunna vålla en viss osäkerhet vid tolkningen af förordningen, om den i 2 mom. af denna § af Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelse, att mat *må* vid utskänkning af brännvin tillhandahållas, skulle kvarstå jämte det i 31 § befintliga, kategoriska stadgandet, att lagad mat alltid *skall* vid utskänkning vara att tillgå.

Riksdagen har därför beslutit, att ifrågavarande bestämmelse skall ur 6 § 2 mom. utgå, i sammanhang hvarmed momentet omformulerats.

Riksdagen anser, att den i propositionen framhållna fördelen af att kyrkobetjante, lärare och i tjänst varande läkare icke utestängdes från deltagande i brännvinsförsäljningsbolagens arbete, lämpligen kan vinnas, om medgifvande lämnas att invälja nämnda personer i bolagens styrelser. Att däremot berörda kategorier af tjänsteinnehafvare skulle kunna blifva såsom delägare ekonomiskt intresserade i bolagen, har synts Riksdagen icke böra medgifvas, i hvilket syfte orden »delägare eller» borttagits ur paragrafens tredje moment.

Denna förändring föranleder borttagande af ordet »heller» å första raden i fjärde momentet.

8 §.

Riksdagen har funnit en utvidgning af rätten att utsöka betalning för brännvin böra vidtagas.

Den i nu gällande försäljningsförordning förekommande bestämmelse härom har kommit att verka i två riktningar, nämligen å ena sidan, i öfverensstämmelse med dess syfte, så att den åtminstone i någon mån torde afhålla försäljare från att utlämna spritvaror på kredit. På grund

af rådande konkurrensförhållanden synes bestämmelsen dock icke hafva blifvit vidare verksam i detta afseende. Å andra sidan har bestämmelsen gifvit anledning till att personer rekvirera spritvaror, särskildt af finare slag, och sedan vägra att betala desamma. Värdet af på dylikt sätt åtkomna spritvaror kan gifvetvis stiga till ganska betydliga belopp, då det utsökningsbara minimum är satt så högt som 50 liter.

Stadgandets tillkomst torde hafva motiverats af önskan att förhindra utlämnande på kredit af egentligt brännvin i mindre partier. Genom att bestämna det utsökningsbara minimum till 50 kronor sker därför beträffande egentligt brännvin ingen förändring i sak, då medelvärdet af en liter sådant brännvin torde kunna anses föga öfverstiga 1 krona. I nykterhetens intresse vinnes emellertid genom denna förändring, att ej så stora kvantiteter dyrare spritvaror som vid ett minimum af 50 liter kunna utan risk af lagsökning af en köpare åtkommas.

12, 13 och 14 §§.

Enligt nu gällande bestämmelser skall brännvinsförsäljningsbolag vara bildadt inom den kommun, där det drifver rörelse. Af Eders Kungl. Maj:t har framställt förslag, att bolag skulle äga att öfvertaga detaljhandeln afven i annan kommun än den, där styrelsen har sitt säte. De skäl, hvilka anförts för bibehållande af den nuvarande ordningen, har Riksdagen emellertid funnit vara af den betydelse, att mera hänsyn måst tagas till dem än till de för den ifrågakända förändringen i propositionen anförda lämplighetshänsyn.

I fråga om sättet för kungörande dels vid infordrandet från bolag af anbud å öfvertagande af försäljningsrättigheter inom socken å landet enligt 14 § 1 mom., dels ock af auktion för utbjudande af utskänkningsrättighet inom socken enligt 14 § 2 mom. har Riksdagen vidtagit en förändring. Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle kungörelse i det förstnämnda fallet uppläsa i socknens kyrka minst två söndagar och införas i någon af ortens tidningar. Kungörelse enligt 14 § 2 mom. skulle däremot endast uppläsa i socknens kyrka.

Vid behandlingen af förevarande moment har anmärkts, att det vore obehöfligt och därjämte för många stötande, att uppläsning af dessa kungörelser skedde i kyrkorna. Införande i ortstidning har synt Riksdagen vara en för ifrågavarande ändamål fullt tillräcklig kungörelseform, hvadan Riksdagen, med beaktande jämval af den rådande sträfvan att i möjligaste mån inskränka kyrkokungörelserna, beslutit, att kungörande i de nu behandlade fallen må ske endast genom annonsering i tidning.

15 §.

De i Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition anförda skälen för införande af en ökad kontroll å brännvinsförsäljningsbolagens verksamhet synas Riksdagen äga fullt berättigande, hvaremot den i sådant syfte föreslagna befogenheten för Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att i bolags styrelse utse en ledamot icke vunnit Riksdagens bifall. Riksdagen har nämligen icke ansett lämpligt, att någon af de korporationer, inför hvilka ett bolag är redovisningsskyldigt, beröfvas rätten att såsom hittills utse en ledamot i bolagets styrelse. Genom de af Eders Kungl. Maj:t nu föreslagna bestämmelser angående bolagsstyrelsens sammansättning skulle emellertid hushållningssällskapen blifva utan representanter i samtliga bolagsstyrelser, med undantag endast för styrelserna i de fyra städer, hvilka, Stockholm oberäknadt, för närvarande icke deltaga i landsting. De af Riksdagen beslutade bestämmelser erbjuda en ordning, som, med bibehållande af de olika intressenternas nuvarande inflytande med afseende å styrelsernas sammansättning, synes möjliggöra utöfvandet af en lika effektiv kontroll från statens sida som genom den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna styrelseledamoten. Paragrafens tredje moment har härigenom, i hvad det afser bolagsstyrelse, erhållit samma lydelse som § 18 mom. 6 i gällande försäljningsförordning, med ett tillägg, som betingas däraf, att försäljningsbolag hädanefter må förekomma äfven å landsbygden.

Det af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedda ombud skall äga att närvara vid styrelsesammanträden och å bolagsstämmor med rätt att deltaga i öfverläggningar, men icke i beslut, hvarjämte ombudet skall hafva till uppgift att i öfrigt utöfva tillsyn öfver bolagets verksamhet. I likhet med hvad som är stadgadt beträffande det allmänna ombud, som af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnas vid solidariska banker och bankaktiebolag, skall Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande äga att bestämna arfvode för här ifrågavarande ombud, hvilka icke böra tillåtas vara delägare i det bolag, där de äro förordnade.

Med anledning af den af Riksdagen beslutade lydelsen af 12 och 14 §§ bortfaller det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna 9 mom. i 15 §.

16 §.

Riksdagen har ansett ytterligare restriktioner, utöfver de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna, vara erforderliga med afseende å de i denna § behandlade s. k. tillfälliga utskänkingsrättigheterna.

I sådant afseende har Riksdagen till en början beslutit, att vid fråga om beviljande af utskänkingsrättighet åt klubb eller annan förening vederbörande kommunalstyrelse skall i ärendet höras.

Vidare har Riksdagen funnit lämpligt stadga den inskränkning beträffande utöfningen af de utskänkingsrättigheter, som i 2 mom. afses, att utskänkning af egentligt brännvin därvid må äga rum endast vid måltider åt spisande gäster.

Enär utskänkingsrättigheter af sistnämnda slag skulle enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag ifrågakomma endast å landet, har ordet »kommunalstyrelse» ansetts lämpligen kunna utbytas mot »kommunalstämma».

Tredje momentet har icke undergått annan förändring, än att sista punkten borttagits. Det däri förekommande stadgandet har blifvit ersatt genom det af Riksdagen tillagda nya momentet i paragrafen, inrymmande åt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande rätt att vid meddelande af utskänkingsrätt enligt 16 § stadga de inskränkingar, som i öfrigt kunna anses erforderliga.

Missförhållanden torde kunna anses i vissa afseenden förefinnas i fråga om rätten till utskänkning å passagerarefartyg. Särskildt har Riksdagen velat i detta hänseende uttala sig mot behöfligheten af spritutskänkning ombord å passagerarefartyg, hvilka användas endast till fart inom skärgårdar eller eljest å kortare ruter. Det har emellertid för Riksdagen ställt sig tvifvelaktigt, huruvida dylika och andra anmärkta missförhållanden stå att på ett effektivt sätt afhjälpa genom lagbestämmelser, utan lärrer korrektivet i detta hänseende böra sökas i Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes befogenhet att vägra tillstånd till dylik utskänkning och att föreskrifva erforderliga inskränkingar i afseende å rättighets utöfning, äfvensom att i händelse af behof återkalla beviljad rättighet. Af nu anförda grunder har Riksdagen icke beslutit annan förändring af momentet än ofvan anförts.

17 §.

Riksdagen har beslutit ett tillägg till paragrafens 2 moment, af innehåll att med öfverlåtelse från bolag af utskänkingsrättighet skall följa skyldighet för den nye rättighetsinnehafvaren att hos bolaget inköpa allt hvad som erfordras vid utöfvandet af den öfverlåtna rättigheten såväl af egentligt brännvin som af öfrig spirituosa, när bolaget tillhandahåller sådan i sin rörelse.

Enligt uppgifter, som stått till Riksdagens förfogande, hade samtliga brännvinsförsäljningsbolagen i riket för försäljningsåret 1902—03 åt andra

öfverlåtitt sammanlagdt 298 utskänkningsrättigheter. Af dessa rättigheter hade öfverlåtits: 109 utan skyldighet att inköpa varor af bolaget, 49 med skyldighet att inköpa egentligt brännvin af bolaget och 140 med skyldighet att inköpa all spirituosa af bolaget. I det öfvervägande antalet fall eller 189 fanns sålunda skyldighet i berörda hänseende, om ock i olika omfattning, stadgad. Detta förhållande, hvilket torde ådagalägga att praktiska svårigheter härvid icke förefinnas, har syns Riksdagen utgöra skäl för införande af lagstadgad skyldighet i ofvan nämnd omfattning för innehafvare af öfverlåtna utskänkningsrättigheter att från det öfverlåtande bolaget fylla det för rättighetens utöfvande erforderliga behovet af spirituosa. Genom möjligheten för bolagen att jämväl vid dylik försäljning höja prisen lär en sådan bestämmelse kunna afsevärdt bidra till en effektivare beskattning af brännvinsförsäljningen.

21 §.

Enligt den af Riksdagen antagna förordningen skall försäljningsåret, såsom jämväl af Eders Kungl. Maj:t föreslagits, räknas från och med den 1 januari. Riksdagen har däremot icke funnit den i 21 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag till februari månads utgång begränsade tiden för aflämnande af bolagens afgifter och vinstmedel vara tillräcklig.

Det torde nämligen kunna yppa sig svårighet för bolagen att samtidigt med boksluten, hvilka väl i allmänhet icke hinna blifva färdiga förrän i februari, hafva medel tillgängliga för aflämnande inom samma månads utgång af ifrågavarande afgifter och vinstmedel. Då tidens förlängande med en månad icke heller torde kunna antagas i menlig grad försena försäljningsmedlens utbetalande till vederbörande, har Riksdagen bifallit ett af enskild motionär väckt förslag om berörda tids utsträckande till mars månads utgång.

25 §.

I Riksdagens, af Eders Kungl. Maj:t åberopade skrifvelse af den 12 maj 1902 begärde Riksdagen framläggande af förslag till bestämmelser, hvarigenom en med billighet och rättvisa öfverensstämmande fördelning af försäljningsavgifterna skulle kunna åvägbringas. Härmed hade Riksdagen uttalat, att de resultat, det nu gällande fördelningssättet gifver, icke syns Riksdagen ur de angifna synpunkterna tillfredsställande.

I Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition erkännes också uttryckligen rättmätigheten af de kraf, som framstälts på en förändring till landsbygdskommunernas förmån med afseende å fördelningen af brännvinsförsäljningsmedlen. Det af Eders Kungl. Maj:t i 25 § framlagda förslaget synes emellertid Riksdagen icke tillförsäkra landsbygdskommunerna så stora bidrag till bestridande af dem åliggande utgifter, som med hänsyn till den uti ifrågavarande kommuner i allmänhet högre kommunala beskattningen och öfriga på frågan inverkan omständigheter rättvisligen böra kunna fordras.

Chefen för finansdepartementet har på grund af de stora svårigheter, hvarmed en sådan åtgärd syntes vara förenad, icke velat förorda, att genom en minskning af städernas nuvarande inkomster af brännvinsförsäljningsmedlen landskommunernas inkomster i motsvarande grad ökades. Landsbygdens intresse af större andel i dessa försäljningsmedel skulle därför enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag blifva tillgodosedt hufvudsakligen genom den ökade inkomst af ifrågavarande medel, som enligt chefens för finansdepartementet beräkning torde komma att inträda dels till följd af folkmängdens ökning och dels till följd af de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna åtgärder till höjande af brännvinsförsäljningsafgiftens effektivitet.

Den andel i brännvinsförsäljningsmedlen, som, med tillämpning å försäljningsåret 1902—03 af den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna fördelningsgrunden, skulle varit att påräkna för landsbygdskommunerna, framgår af följande ur propositionen hämtade tabell:

	I medeltal under åren 1893/94—1902/03.		I medeltal under åren 1898/99—1902/03.		Under försäljningsåret 1902—1903			
					enligt 1895 års förordning.		enligt det kungl. förslaget.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Hela riket.								
Städer	6,035,382	61	6,762,615	83	6,832,603	16	6,528,041	03
Landsting	1,794,849	29	2,036,864	32	2,056,955	81	2,000,000	—
Hushållningssällskap	1,317,113	84	1,484,711	31	1,498,651	21	1,500,000	—
Landsbygd	1,276,516	54	1,450,585	34	1,513,916	25	1,874,085	40
Summa	10,423,862	28	11,734,776	80	11,902,126	43	11,902,126	43

Enligt tabellen skulle sålunda Eders Kungl. Maj:ts förslag, tillämpadt under försäljningsåret 1902—03, hafva för landsbygdskommunerna medfört

ett tillskott af kronor 360,169: 15 utöfver de belopp, som enligt nu gällande bestämmelser kommit dem till godo. I förhållande till de i tabellen ut-satta medeltalen för tioårsperioden 1893/94—1902/03 och femårsperioden 1898/99—1902/03 skulle det för landsbygden angifna beloppet enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag inneburi en ökning af resp. kronor 597,568: 86 och kronor 423,500: 06.

Det torde icke vara möjligt att med någon säkerhet angifva, huruvida och i hvad mån vidare ökning i landskommunernas andelar kan i fram-tiden uppstå utöfver den ökning, som enligt hvad nyss visats Eders Kungl. Maj:ts förslag omedelbart skulle medföra. En stigande folkmängdssiffra synes nämligen icke i och för sig föranleda höjning af brännvinsförsälj-ningsmedlen. Till belysande häraf hafva i efterföljande tabell samman-ställts några ur den officiella statistiken hämtade uppgifter.

Folkmängden i riket den 31 december nedanstående år.		Brännvinsförsäljningsmedel			
		försäljnings- år.	hela riket. Kr.	stadskommunernas an- delar. Kr.	landskommunernas an- delar. Kr.
1898	5,062,918	1898/99	11,673,670-96	6,754,854-41	1,429,006-70
1899	5,097,402	1899/1900	12,404,404-79	7,143,529-21	1,518,651-90
1900	5,136,441	1900/01	11,901,423-01	6,820,936-10	1,436,775-47
1901	5,175,228	1901/02	10,946,469-50	6,261,156-37	1,354,576-33
1902	5,198,752	1902/03	11,937,060-28	6,832,603-16	1,513,916-25

Under de i tabellen angifna åren har befolkningen varit stadd i konstant ökning, medan såväl brännvinsförsäljningsmedlen i sin helhet som jämväl de landsbygdskommunerna tillkommande andelar däraf under samma period än stigit och än sjunkit, ett förhållande som tyder på, att äfven andra faktorer än folkmängdens tilltagande öfva inflytande i fråga om nämnda medels ökning.

Icke heller för framtiden lärer kunna väntas en stadigt stigande vinstmedelssiffra, utan torde denna komma att fortfarande förete liknande fluktuationer, som beträffande föregående år påvisats.

I fråga om de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna åtgärder till höjande af brännvinsförsäljningsafgiftens effektivitet, har chefen för finansdepartementet framhållit, hurusom genom nämnda åtgärder en minskning af brännvinskonsumtionen visserligen torde vara att förvänta, men att å andra sidan den del af konsumtionen, hvars tillgodoseende komme att öfvergå från andra rättighetsinnehafvare till bolagen, torde blifva så pass bety-

dande, att bolagens vinstmedel därigenom komme att ej oväsentligt stiga samt i följd däraf och med hänsyn till den mångdubbelt större afkastning, det allmänna åtnjuter af bolagens försäljning jämförd med andra rättighetsinnehafvares, det allmännas behållning af brännvinsförsäljningen i afsevärd mån ökas.

Att nu beräkna storleken af den ökning, som chefen för finansdepartementet sålunda ställt i utsikt, läser icke vara möjligt.

Om ock efter hand landskommunernas andelar i brännvinsförsäljningsmedlen komme att stiga, synas dock, enligt hvad det nu anförda gifver vid handen, under en säkerligen ganska lång tid framåt proportionerna mellan de andelar, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle tillfalla städerna och landskommunerna, komma att gestalta sig i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i den häröfvan först intagna tabellen angifves. Härigenom skulle emellertid endast i ganska ringa mån medel erhållas till afhjälpan af de inom landskommunerna rådande missförhållanden i afseende å beskattningen och sålunda det af Riksdagen uttalade önskemålet i afseende å brännvinsförsäljningsmedlens fördelning icke i tillbörlig mån vinnas.

Den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna fixeringen till vissa maximibelopp af städernas andelar finner Riksdagen jämväl innebära en väsentlig olägenhet. Då för framtiden de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna maxima undantagslöst torde komma att uppnås, skulle nämnda anordning lägga hela risken af en eventuell nedgång i försäljningsmedlen på landskommunerna.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, har Riksdagen icke funnit sig kunna bifalla det af Eders Kungl. Maj:t framlagda fördelningsförslaget.

Fördelningen bör anordnas enligt ett på alla punkter rörligt system utan fastslagna maxima, så att eventuellt uppkommande ökning eller minskning kommer att beröra alla andelsberättigade. Denna princip jämte fördelningsgrunder i öfrigt, som bättre än det af Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget tillgodose landsbygdskommunerna, återfinnes i de af Riksdagen beslutade bestämmelser angående försäljningsmedlens fördelning.

Riksdagen har emellertid icke ansett, att synpunkten af en jämnare fördelning mellan stad och land bort vara den enda afgörande vid en omreglering af ifrågavarande förhållanden, utan har Riksdagen funnit äfven den grundsats böra därvid vinna beaktande, att någon del af brännvinsförsäljningsmedlen anslås till åtgärder för dryckenskapens bekämpande. I sådant syfte har Riksdagen beslutit, att ett belopp, motsvarande en procent af samtliga brännvinsförsäljningsmedlen för hela riket, skall af den till stats-

kontoret inlevererade behållningen af ifrågavarande medel årligen afsättas för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder.

Genom afsättande af ett dylikt belopp vinnes den fördel, att de anslag af tillfällig natur, som för närvarande för härmed likartade ändamål beviljas af vare sig Riksdagen eller Eders Kungl. Maj:t, kunna bortfalla. Riksdagen har genom formuleringen af 25 § i korthet antydtt de ändamål, för hvilka ifrågavarande medel böra användas. Af dessa medel böra anslag kunna utgå till anordnande af föreläsningar i nykterhetsfrågor, till föreningar med nykterhetsundervisning såsom ändamål, till undervisning af lärare och lärarinnor i och för ett tillfredsställande ordnande af den dem ålagda undervisningen om rusdryckerna och deras verkningar, jämte andra nykterhet främjande ändamål. Motarbetandet af dryckenskapens följder torde åter kunna ske genom anslag för upprättande af stats- eller kommunasyler för alkoholister samt i form af understöd åt privata alkoholistasyler m. m.

Om ock en fördelning af försäljningsmedlen i den af Riksdagen förut angifna riktning icke befunnits kunna åvägabringas utan minskning af städernas hittillsvarande inkomster af dessa medel, har Riksdagen likväl ansett denna minskning icke kunna omedelbart inträda. En nedsättning, sådan som Riksdagens beslut i detta hänseende innebär, skulle, på en gång tillämpad, otvifvelaktigt medföra en kanske i många fall allvarlig rubbning af städernas ekonomi. För att undanröja denna olägenhet har Riksdagen bestämt en tidsperiod af tolf år, under hvilken öfvergången från de nuvarande förhållandena skulle stegvis äga rum.

31 §.

Såsom en åtgärd, hvilken ur nykterhetssynpunkt icke torde sakna betydelse, har Riksdagen i 31 § infört bestämmelse, att friskt dricksvatten ständigt skall tillhandahållas i utskänkingslokal.

38 §.

Det har blifvit inom Riksdagen påvisadt, att i vissa trakter af landet missförhållanden med afseende å användande till förtäring af eau de cologne, hoffmansdroppar och andra till dryck icke afsedda alkoholhaltiga

vätskor förefinnas i den omfattning, att lagstiftningsåtgärder synas af behövet påkallade till stärfjande af detta missbruk. Försäljning af förenämnda slags vätskor under omständigheter, som bort gifva säljaren anledning antaga, att vätskan varit afsedd att användas till dryck, bör otvifvelaktigt i öfverensstämmelse med brännvinsförsäljningsförordningens anda och mening likställas med olaga brännvinsförsäljning, ehuru enligt vid domstolarna gällande rättsuppfattning nuvarande stadganden angående försäljning af brännvin icke i dylika fall synas äga tillämplighet.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innehåller i förevarande hänseende i sak samma stadganden som 1895 års försäljningsförordning, hvadan Riksdagen beslutit att för fyllande af den lucka i lagstiftningen, som härutinnan förefinnes, i 38 § af förordningen införa en straffbestämmelse direkt riktad mot berörda förfarande.

40 §.

Med anledning af den utaf Riksdagen i 16 § 2 mom. beslutade inskränkning beträffande utöfningen af där omförmäld utskänkningsrättighet, har Riksdagen utsträckt den i sista stycket af 40 § stadgade ansvarsbestämelsen att gälla äfven vid öfverträdelse af 16 § 2 mom.

Med iakttagande af här ofvan omförmälda beslut jänte vissa ytterligare, mindre väsentliga ändringar har Riksdagen antagit en förordning angående försäljning af brännvin af den lydelse bilagan A. till denna skrifvelse utvisar, hvilket Riksdagen härmed får för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 18 maj 1905.

Med undersätlig vördnad.

---

*Bilaga A.***Förordning angående försäljning af brännvin.***I. Allmänna bestämmelser.*

1 §.

1. Försäljning af brännvin delas i partihandel och detaljhandel; detaljhandel må äga rum antingen till afhämtning (utminutering) eller till förtäring på stället (utskänkning).

2. Med brännvin afses i denna förordning utom egentligt brännvin äfven

andra brända in- eller utländska alkoholhaltiga drycker samt sprit; drycker, tillagade med bränd alkoholhaltig vätska, hvarvid dock såsom tillagning icke skall anses så kallad förskäring af viner;

så ock i allmänhet drycker, hvilka hålla en högre alkoholhalt än 25 procent.

Föreskriften i 2 § 1 mom. afser dock endast egentligt brännvin.

3. Utöfver de i denna förordning meddelade föreskrifter gäller för försäljning af punsch hvad därom är eller varder särskildt stadgadt.

4. Angående villkoren för försäljning af denaturerad brännvin meddelas särskilda bestämmelser af Kungl. Maj:t.

2 §.

1. Brännvin, som icke är renadt eller hvars styrka ej uppgår till minst 35 procent, får vid detaljhandel ej hållas till salu.

2. Ej heller får vid detaljhandel hållas till salu brännvin, som är försatt med något för hälsan skadligt ämne.

3 §.

Vid partihandel vare minsta tillåtna försäljningsbeloppet 250 liter samt vid utminutering en liter, och får hvad såldt blifvit icke i mindre

belopp än det minsta, som i hvardera fallet må säljas, utlämnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något af det sålda förtäras på försäljningsstället.

4 §.

Vid utskänkning må brännvin försäljas till huru ringa belopp som helst, dock endast till förtäring på stället.

5 §.

1. Ej må någon tillhandaga allmänheten med anskaffande af brännvin i mindre belopp än han själf äger försälja. Då brännvin tillhandahålles inom klubb eller annan förening, anses medlemmar af sådan såsom allmänhet enligt detta mom.

2. Innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin må ej å annan ort än den, där han utöfvar sin försäljningsrättighet,

mot efterkraf för köpeskillingen eller genom ombud till köpare utlämna brännvin i mindre belopp än 250 liter eller

vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af dylik försäljningsrättighet till salu utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än nyss är nämndt.

6 §.

1. Rättighet till detaljhandel med brännvin må ej tilldelas eller öfverlåtas å annan än den, som har medborgerligt förtroende, gjort sig känd för ordentlighet, kan försvarligt skriva och räkna, råder öfver sig och sitt gods samt pröfvas i öfrigt vara lämplig till rörelsens utöfvande.

2. Detaljhandel med brännvin må icke vara förenad med annan handel, till hvars drifvande särskild annälan fordras; dock att vin och andra drycker må tillhandahållas vid utminuterung till afhämtning och vid utskänkning till förtäring på stället.

3. Rättighet till detaljhandel med brännvin må ej tilldelas öfverståthållare, underståthållare, landshöfding, landssekreterare, landskamrere, kronofogde, länsman, lands- eller stadsfiskal, polistjänsteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt, folkskollärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman vid brännvinsnederlag, eller i allmänhet ämbets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan

komma att deltaga i beslut om brännvins försäljning eller kontroll därå; dock må kyrkobetjänt, lärare och i tjänst varande läkare kunna vara styrelseledamot i bolag, hvarom i 12 och 14 §§ förmåles.

4. Apotekare må ej annorledes än som delägare eller styrelseledamot i bolag, som nyss är nämndt, tilldelas rättighet till detaljhandel med brännvin. Sådant må dock å apotek säljas för medicinskt ändamål på behörig läkares recept, hvilket bör kvarlämnas och förvaras å apoteket; och gäller hvad medicinalförfattningarna föreskrifva i afseende å försäljning af sådana läkemedel, som innehålla brännvin.

7 §.

Byteshandel med brännvin vare lika med brännvinsförsäljning ansedd.

8 §.

Darest vid något tillfälle brännvin blifvit utborgadt till myckenhet, för hvilken försäljningspriset understiger fentio kronor, må betalning där-
för ej kunna utsökas.

II. Försäljningsrättigheter.

9 §.

Har i stad på grund af burskap eller särskildt privilegium, tillkommet innan kungl. förordningen den 18 januari 1855 angående försäljning af brännvin blef gällande till efterlefnad, utskänkingsrörelse efter nämnda tid utöfvats och sedermera ej upphört, må sådan utskänkning, så länge den ej uppsäges eller förverkas, fortfarande äga rum, dock endast i det omfång, denna förordning bestämmer.

10 §.

1. Har för gästgifveri å landet vid den tid, då kungl. förordningen den 18 januari 1855 angående försäljning af brännvin blef gällande till efterlefnad, utskänkingsrättighet utöfvats och sedermera icke upphört; då må samma handel, såframt rättigheten därtill icke varder uppsagd eller förverkad, fortfarande tillgodonjutas, dock blott i det omfång denna förordning bestämmer och endast af den, som, då kungl. förordningen den 26 augusti 1873 angående försäljning af brännvin blef

gällande till efterlefnad, var ägare till sådant gästgifveri, och af hans hustru, så länge någon af dem lefver och gästgifverihållningen vid samma gästgifveri själf eller genom annan behörig person besörjer.

2. Där gästgifverihållning är fördelad mellan flera åbor, må utskänkingsrättighet af dem icke samtidigt utöfvas utan af hyardera endast under den tid, han besörjer gästgifverihållningen. Den, som vill uppsäga sin andel i utskänkingsrättigheten, vare därtill berättigad, där uppsägning sker inom den tid, som i 19 § 3 mom. bestämmes.

11 §.

Om annan detaljhandel med brännvin än den, som kan äga rum jämlikt 9 § här ofvan, anses böra i stad idkas, må förslag därom väckas hos stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, hos allmän rådstuga. Stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan fatte därefter för sin del beslut i ärendet; börande beslutet, därest rätt till detaljhandel med brännvin anses böra medgifvas, innehålla antal försäljningsställen dels för utminutering och dels för utskänkning afvensom, där så anses nödigt, i hvilken trakt af staden hvarje försäljningsställe må finnas.

Innefattar beslutet upplåtande af rätt till detaljhandel med brännvin, skall magistraten med eget utlåtande i ärendet underställa detsamma Kungl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning. Medgifver Kungl. Maj:ts befallningshafvande upplåtande af rätt till detaljhandel med brännvin, må försäljningsstälernas antal ej sättas högre än det af stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan beslutade, och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut innehålla bestämmelse om tiden för beviljade rättigheters upplåtande, hvilken tid må utgöra högst tre år.

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i ämnet skall delgifvas magistraten och kungöras i den tidning i länets residensstad, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas, och räknas tiden för anförande af besvär öfver beslutet från dagen för kungörandet.

12 §.

De i 11 § omförmälda försäljningsrättigheter må upplåtas endast åt särskildt, inom staden uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag och må icke mellan flera bolag fördelas. Magistraten skall genom minst en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å öfvertagande under den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid af ifrågavarande rättigheter. Inkomna

anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, granskas af magistraten, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmän rådstuga hörts, insänder handlingarna jämte eget utlåtande till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å bolagens lämplighet äger antaga eller förkasta anbuden. Finner Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke skäl antaga något af de gjorda anbuden, eller har inom den utsatta tiden något anbud ej inkommit, skall ny kungörelse med infordrande af anbud utfärdas. Föranleder ej heller denna kungörelse, att anbud inkommer, som finnes antagligt, vare Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut om försäljningsrättigheters upplåtande förfallet.

13 §.

Vill någon väcka förslag, att annan detaljhandel med brännvin än den utskänkning, som kan tillkomma innehafvare af gästgifveri, må i socken å landet idkas, göre därom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af mars månad året innan försäljningen skall börja. Kommunalnämnden skall före slutet af samma månad däröfver afgifva yttrande och däri, om detaljhandel tillstyrkes, föreslå antal försäljningsställen dels för utminuterung och dels för utskänkning, afvensom i hvilken trakt af socknen hvarje försäljningsställe må finnas. Yttrandet öfverlämnas till ordföranden i kommunalstämman, hvilken före april månads utgång på kommunalstämman, som blifvit två söndagar å rad pålyst, inhämtar socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af kommunalstämman ogillad, förfalle frågan. Har åter kommunalstämman tillstyrkt inrättande af detaljhandel, insände, inom tre veckor från det kommunalstämman blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande jämte eget utlåtande i ämnet till Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Varder framställningen icke genast af Kungl. Maj:ts befallningshafvande afslagen, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande, därest trakt inom kommunen, hvarest detaljhandel skulle utöfvas, är så belägen, att rörelsen kan vålla olägenhet för annan kommun, i kyrkan inom denna kommun kungöra, att sådan framställning blifvit väckt, med föreläggande för kommunen att, därest den har något att erinra mot bifall till framställningen, inom viss bestämd tid och vid förlust af rättigheten att i frågan vidare höras, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inkomma med yttrande.

Medgifver Kungl. Maj:ts befallningshafvande upplåtande af rätt till detaljhandel med brännvin, må försäljningsställes antal ej sättas högre än det, som kommunalstämman förordat; och skall Kungl. Maj:ts befall-

ningsshafvandes beslut innehålla bestämmelse om tiden för beviljade rättigheters upplåtande, hvilken tid må utgöra högst tre år.

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut skall delgifvas länsmanen i orten och kommunalnämnden i den kommun, där fråga om detaljhandel blifvit väckt, äfvensom kungöras i den tidning i länets residensstad, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas, och räknas tiden för anförande af besvär öfver beslutet från dagen för kungörandet.

14 §.

1. Därest Kungl. Maj:ts befallningshafvande enligt nästföregående § medgifvit upplåtande inom socken af rättighet till utminutering af brännvin eller till såväl utminutering som utskänkning af brännvin, må de beviljade försäljningsrättigheterna upplåtas endast till särskildt, inom socknen uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag och icke mellan flera bolag fördelas. Kommunalnämnden skall genom minst en månad förut utfärdad kungörelse, som införes i någon af ortens tidningar, inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å öfvertagande af ifrågasvarande rättigheter under den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid. Inkomna anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, granskas af kommunalnämnden, hvilken, efter det kommunalstämman blifvit hörd, insänder handlingarna jämte eget utlåtande till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å bolagens lämplighet äger antaga eller förkasta anbuden. Finner Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke skäl antaga något af de gjorda anbuden, eller har inom den utsatta tiden något anbud ej inkommit, skall ny kungörelse med infordrande af anbud utfärdas. Föranleder ej heller denna kungörelse, att anbud inkommer, som finnes antagligt, vare Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut om försäljningsrättigheters upplåtande förfallet.

2. Därest Kungl. Maj:ts befallningshafvande enligt nästföregående § medgifvit upplåtande inom socken af rättighet endast till utskänkning af brännvin och förslag, hvarom kommunalnämnden erhållit meddelande, blifvit väckt att öfverlåta densamma till särskildt, inom socknen uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag, skola bestämmelserna i nästföregående mom. i fråga om sådan öfverlåtelse tillämpas, dock att, om antagligt anbud ej afgifves inom den i kungörelsen utsatta tid, ny kungörelse ej skall utfärdas, utan skola i sådant fall, äfvensom då fråga om rättigheternas öfverlåtande till särskildt bolag icke uppstått inom socknen, samma rättigheter inom augusti månads utgång af länsmanen på offentlig auktion, som minst 14 dagar förut skall vara genom kungörelse

i någon af ortens tidningar tillkännagifven, utbjudas för den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta litertal, och må härvid allenast en rättighet i sänder utbjudas. Länsmannen insände därefter utan dröjsmål det vid auktionen förda protokoll till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som äger att efter kommunalnämndens hörande pröfva de gjorda anbuden och dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.

3. Beträffande försäljningsrättigheters meddelande inom köping, som utgör egen kommun, gälle i tillämpliga delar hvad som härutinnan stadgas om stad.

15 §.

1. Bolag, som i 12 och 14 §§ omförmåles, skall hafva till ändamål endast att i sedlighetens intresse ordna och handhafva detaljhandel med brännvin och må icke afse att bereda vare sig delägarne vinning utöfver årlig ränta med högst fem procent å de af delägarne tillskjutna kontanta medel eller kommun någon ekonomisk fördel utöfver den vinst, som enligt denna förordning kan tillkomma densamma.

2. Bolag må icke inköpa fastighet eller inom redan förvärfvad fastighet vidtaga annan mera omfattande förändring än den, som påkallas af fastighetens underhåll eller rörelsens behöriga utöfvande, utan samtycke, i Stockholm af stadsfullmäktige, i annan stad, som icke deltager i landsting, af stadsfullmäktige och hushållningssällskapets förvaltningsutskott och i öfriga städer af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmän rådstuga, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget samt å landet af kommunalstämman, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget.

Bolag må icke förhyra andra lägenheter än dem, hvilka äro behöfliga för den rörelse, som bolaget själf utöfvar; icke ingå hyres- eller andra affärsaftal med enskilda styrelseledamöter i bolaget, ej heller låta aflöningen vare sig till styrelsen eller till de hos bolaget anställda personer vara beroende på omsättningen af brännvin, vin eller maltdrycker eller utgå med viss del af vinsten.

3. Bolags delägare skola vara minst nio, af hvilka åtminstone sex böra vara boende å den ort, där bolagets styrelse har sitt säte. Bolags styrelse skall bestå af fem ledamöter, af hvilka tre utses af delägarne i bolaget, en af landstinget samt en af hushållningssällskapets förvaltningsutskott, dock att i stad, som icke deltager i landsting, stadsfullmäktige

utse den ledamot, som eljest skulle af landstinget väljas. I Stockholm utses två styrelseledamöter af stadsfullmäktige. Därest å landet eller i stad, som deltagar i landsting, nytt bolag bildas å tid, då landstinget icke är samladt, må ordföranden i landstinget äga att utse en person att under tiden, till dess styrelseledamot blifvit af näst sammanträdande landsting utsedd, vara ledamot i styrelsen.

För utöfvande af tillsyn öfver bolagets verksamhet skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande utse ett ombud, hvilket å bolagsstämmor och vid styrelsens sammanträden äger att deltaga i öfverläggningar men icke i beslut. Ombudet skall af bolaget erhålla arfvode till belopp, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämmes.

Af landsting, hushållningssällskaps förvaltningsutskott eller stadsfullmäktige utsedd styrelseledamot samt af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd ombud må icke vara delägare i bolaget.

4. Bolags räkenskaper skola föras enligt föreskrifter och formulär, som utfärdas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

5. Granskning af bolags förvaltning och räkenskaper skall hvarje år i mars eller april månad å dag, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämmes, ske för näst föregående försäljningsår af fem revisorer, af hvilka två utses, i stad af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmän rådstuga och å landsbygden af kommunalstämman, en af landstinget, en af hushållningssällskapetets förvaltningsutskott samt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. I stad, som icke deltagar i landsting, utse stadsfullmäktige jämväl den revisor, som eljest skulle af landstinget väljas. I Stockholm utses tre revisorer af stadsfullmäktige och två af öfverståthållarämbetet. Revisorerna skola antingen ibland eller utom sig utse två personer att å deras vägnar deltaga i inventering af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårets slut. Öfver revisionen afgifva revisorerna berättelse, hvilken, utom redogörelse för bolagets ekonomiska ställning och förvaltning samt hvad öfrigt revisorerna kunna finna skäl omnämna, skall innehålla dels yttrande, huruvida bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 1 mom. här ofvan angifna syfte, dels till- eller afstyrkande af ansvarsfrihet. Af revisionsberättelsen, vid hvilkens affattande de föreskrifter skola iakttagas, som meddelas af chefen för kontroll- och justeringsbyrån, skola, sedan bolagets styrelse lämnats tillfälle att förklara sig öfver i berättelsen möjligen gjorda anmärkningar, före maj månads utgång revisorerna öfversända exemplar till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, landstinget, hushållningssällskapetets förvaltningsutskott, stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan eller kommunalstämman samt nyssnämnda byrå,

och skall inom samma tid revisionsberättelsen jämte af bolagets styrelse möjligen afgifven förklaring på bolagets bekostnad offentliggöras i någon af ortens tidningar. Bolagets styrelse må äfven till nämnda myndigheter insända sin förklaring.

Granskning af bolags förvaltning och räkenskaper må äfven när som helst företagas af chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller af person, som chefen för finansdepartementet för ändamålet förordnat.

6. Revisorerna samt deras här ofvan nämnda ombud äga att af bolaget åtnjuta ersättning efter tredje klassen i gällande resereglemente. Enahanda ersättning utgår för resor till styrelsens sammanträden till styrelseledamot, som icke har sin hemvist å den ort, där bolagets styrelse har sitt säte.

7. Om ansvarsfrihet för bolag besluta: i Stockholm stadsfullmäktige; i annan stad, som icke deltagar i landsting, stadsfullmäktige och hushållningssällskapets förvaltningsutskott; i stad, som deltagar i landsting, stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget; samt i landskommun kommunalstämman, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget. Vägrar någon af dessa ansvarsfrihet, skola skälen därför uppgifvas och ärendet hänskjutas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken däri fatte beslut.

8. Bolag vare pliktigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, Kungl. Maj:ts befallningshafvande kan meddela, vare sig med anledning af vägrad ansvarsfrihet, gjord revisionsanmärkning eller framställning från chefen för kontroll- och justeringsbyrån, det af Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnade ombudet eller någon af de i nästföregående mom. nämnda myndigheter. Tredskas bolaget fullgöra sålunda gifna föreskrifter, äger Kungl. Maj:ts befallningshafvande förelägga lämpligt vite eller återkalla bolagets rättighet till detaljhandel med brännvin att upphöra med löpande försäljningsårs utgång.

16 §.

1. Klubb eller annan förening må, efter vederbörande kommunalstyrelses hörande, kunna af Kungl. Maj:ts befallningshafvande tilldelas rätt under högst ett år i sänder att utskänka brännvin åt sina medlemmar och inbjudna gäster.

2. Vid hälsobrunn, badort eller annan kurort å landet, där särskild läkare finnes anställd, må på därom gjord ansökning Kungl. Maj:ts befallningshafvande, sedan vederbörande kommunalstämma lämnats tillfälle att yttra sig, meddela rättighet till brännvinsutskänkning för kortare tid

än år, dock att vid sådan utskänkning egentligt brännvin må tillhandahållas endast vid måltider åt spisande gäster.

3. Rättighet till utskänkning å passagerarefartyg må på ansökning kunna medgifvas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i det län, hvarest fartygets rederi har sitt säte. Sådan utskänkning må endast äga rum till förtäring ombord å fartyget och må, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast ske till besättningen och till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid.

4. Där i annat fall än förut i denna § är sagdt värdshusrörelse för någon del af året tillfälligtvis kan vara af omständigheterna påkallad, dock ej vid läger eller där trupp eljest är för flera dagar sammandragen, må för kortare tid än år rättighet till brännvinsutskänkning på därom af vederbörande gjord ansökning meddelas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

5. Vid meddelande af utskänkingsrätt enligt denna § må Kungl. Maj:ts befallningshafvande föreskrifva de inskränkingar, som i öfrigt kunna anses nödiga.

17 §.

1. På auktion enligt 14 § 2 mom. inropad rättighet till utskänkning af brännvin må ej på annan person öfverlätas, utan att denne efter kommunalnämnds hörande af Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas lämplig och i öfrigt behörig.

2. Bolag må ej till annan öfverlåta all utminuterung eller all utskänkning af brännvin inom kommun, men skulle bolag vilja mot bestämd afgift åt annan öfverlåta rättighet till utminuterung eller utskänkning, göre bolaget därom framställning hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som äger efter magistratens eller kommunalnämndens hörande att med afseende såväl å skälen och villkoren för öfverlåtelsen samt lämpligheten och behörigheten hos den person, å hvilken öfverlåtelsen ifrågasättes, som ock å afgiftens förhållande till det litertal brännvin, som anses kunna komma att afyttras, bifalla eller afslå framställningen.

Med öfverlåtelse af utskänkingsrättighet följer skyldighet för den, till hvilken sådan rättighet blifvit öfverlåten, att hos bolaget inköpa allt för rörelsen erforderligt egentligt brännvin och det brännvin i öfrigt, som bolaget tillhandahåller i sin rörelse.

3. Öfverlåtelse af annan rättighet till detaljhandel med brännvin vare ej medgifven.

4. Affider den, som på annan grund än burskap eller sådant medgifvande, hvarom sägs i 16 §, innehar rättighet till detaljhandel med brännvin, må rörelsen för stärbhusdelägarnes räkning icke fortsättas längre än till slutet af löpande försäljningsår och endast under villkor, att sådant behörigen anmäles samt att rörelsen förestås af person, som efter magistrats eller kommunalnämnds hörande af Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas behörig och lämplig.

5. Affider den, som på grund af 16 § 2, 3 eller 4 mom. innehar rättighet till brännvinsutskänkning, må rörelsen för stärbhusets räkning fortsättas till utgången af den tid, för hvilken rättigheten blifvit medgifven, med villkor att sådant behörigen anmäles och att för rörelsens utöfvande ställes person, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas behörig och lämplig.

18 §.

Kalenderår utgör försäljningsår.

III. Afgifter.

19 §.

1. För hvarje sådan näringsidkare, hvarom förmäles i 9 §, skall årligen, så länge hans rättighet fortfar, vederbörande taxeringsnämnd beräkna det litertal brännvin, som må anses komma att af honom under det nästföljande försäljningsåret i staden förnyttas, ifall han sin rätt till brännvinsförsäljning då fortfarande utöfvar.

2. Hvarje år, så länge sådan rättighet till brännvinsutskänkning, hvarom förmäles i 10 §, tillkommer innehafvare af gästgifveri å landet, skall, innan bevillningstaxeringsnämnden för socknen sammanträder, kommunalnämnden beräkna det litertal brännvin, som må anses komma att under det nästföljande försäljningsåret å gästgifveriet försäljas, ifall rättigheten där fortfarande utöfvas. Taxeringsnämnden pröfve beräkningen och bestämme det litertal, för hvilket afgift skall erläggas.

3. I denna § omförmälda näringsidkare och gästgifvare, hvilka icke inom en månad från det taxeringsnämndens förrättning blifvit avslutad hos vederbörande magistrat eller kronofogde uppsagt sin rätt till detaljhandel med brännvin, vare underkastade den afgift, som bör under det nästföljande försäljningsåret utgå för det litertal, hvilket i nu stadgad ordning blifvit bestämdt.

20 §.

1. Vid den beräkning, som i nästföregående § föreskrifves, må literalet för hvarje rättighet till detaljhandel med brännvin ej sättas under 1,500. Auktionsanbud, som enligt 14 § antages, får ej understiga 1,500 liter.

2. För sådan rättighet till detaljhandel med brännvin, som i 9 § eller 10 § omförmäles, äfvensom för de genom inrop å auktion enligt 14 § förvärfvade utskänkningsrättigheter erlägges afgift med 15 öre för hvarje liter af det brännvin, som enligt 19 § blifvit beräknadt eller hvarför afgift åtagen är.

3. Bolag, som jämlikt 12 § eller 14 § fått öfvertaga all detaljhandel med brännvin inom kommun, skall för hvarje sålunda öfvertagen rättighet erlägga årlig afgift för 1,500 liter med 225 kronor.

4. Brännvin, som denatureras under de villkor och den kontroll, hvarom särskildt är föreskrifvet, är ej underkastadt försäljningsavgift.

21 §.

Bolag, som jämlikt 12 § eller 14 § fått öfvertaga all detaljhandel med brännvin inom kommun, skall till fördelning enligt de i 25 § angifna grunder afstå förutom den försäljningsavgift, som enligt 20 § åligger bolaget, dels utan afdrag de afgifter, hvilka bolaget uppburit på grund af öfverlåtelse af försäljningsrättighet enligt 17 § 2 mom., dels ock hela den nettovinst, som uppkommit af all den rörelse, bolaget idkat. Bolaget åligger att inom mars månads utgång efter försäljningsårets slut hafva till vederbörande aflämnat nyssnämnda afgifter för öfverlättna rättigheter samt nettovinsten; skoland de andelar däraf, som icke tillkomma den kommun, där bolagets styrelse har sitt säte, aflämnas i Stockholm till statskontoret och i länen till Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Då bolag upplöses, skall, där ej annorledes i laga ordning bestämts, jämväl det öfver-skott af bolagets tillgångar, som kan uppstå sedan bolagets samtliga skulder blifvit guldna samt de af delägarne tillskjutna medel återbetalats, fördelas på sätt är stadgadt i 25 §.

22 §.

Årsavgift för rättighet till detaljhandel med brännvin skall för hvarje halfår förskottsvis erläggas och inbetalas till vederbörande uppbördsmän.

23 §.

1. Då rättighet till brännvinsutskänkning meddelas enligt 16 §, underrätte Kungl. Maj:ts befallningshafvande därom vederbörande för den åtgärd, som ankommer på taxeringsmyndigheterna.

2. Afgiften för dylik utskänkning bestämmes af den för bevillningstaxering näst därefter sammanträdande nämnd, men får ej understiga det belopp, som för den ifrågavarande tiden svarar mot den afgift, hvilken enligt de i 20 § stadgade beräkningsgrunder för år minst bör utgå. Skulle tiden ej uppgå till 14 dagar, må dock afgiften ej för kortare tid beräknas. Innan utskänkningen må företagas, skall nyssnämnda belopp erläggas förskottsvis till vederbörande uppördsman.

3. Afgiften för rätt till utskänkning å passagerarefartyg skall uppbaras i den kommun, där rederiet har sitt säte.

24 §.

1. Öfver beslut, som taxeringsnämnd, jämlikt 19 § 1 eller 2 mom., meddelar i fråga om beräkning af det litertal brännvin, för hvilket försäljningsavgift skall erläggas, eller jämlikt 23 § rörande bestämmandet af sådan afgift, äger såväl den skattskyldige som vederbörande landsting, hushållningssällskaps förvaltningsutskott, stadsfullmäktige eller i stad, där sådana ej finnas, allmän rådstuga samt kommunalstämma att hos pröfningsnämnd anföra besvär inom den tid och i den ordning, som för öfverklagande af taxeringsnämndens beslut i allmänhet äro bestämda. Pröfningsnämnd tillkommer att, ehvad dylikt beslut blifvit öfverklagadt eller ej, däri vidtaga förändringar, som finnas skälige; och må vidare klagan öfver pröfningsnämnds beslut, i den ordning förordningen angående bevilling af fast egendom samt af inkomst i allmänhet bestämmer, fullföljas af dem, hvilka, enligt hvad nyss är sagdt, äga anföra besvär öfver taxeringsnämnds beslut.

2. Utan hinder af förd klagan skall försäljningsavgiften utgå efter det af pröfningsnämnd bestämda litertal, intill dess förändring däri blifvit vidtagen genom beslut, som vunnit laga kraft.

25 §.

De avgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt 21 § skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

för stad:

tjugonio hundradedelar af bolagets nyssnämnda afgifter och nettovinst tillfalla staden;
återstoden insättes i statskontoret;

för landsbygd:

hela beloppet insättes i statskontoret.
Af de andelar, hvilka sålunda ingå till statskontoret, skall statskontoret
dels afsätta ett belopp, motsvarande en hundradedel af samtliga afgifter och vinstmedel för riket, för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder;
dels ock utdela:
till landstingen och städer, som ej deltaga i landsting:
ett belopp motsvarande en femtedel af samtliga brännvinsförsäljningsmedlen;
till hushållningssällskapen:
ett belopp motsvarande en åttendedel af samtliga brännvinsförsäljningsmedlen.

Till grund för fördelningen dels mellan landstingen och städer, som ej deltaga i landsting, dels ock mellan hushållningssällskapen skall läggas i det förra fallet landstingsområdenas och nämnda städers, i det senare fallet hushållningssällskapsområdenas folkmängd.

Återstående medel fördelas af statskontoret efter folkmängden mellan samtliga kommuner i riket.

IV. Ordningsföreskrifter.

26 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hafva en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

27 §.

Försäljningen må ej börjas förr, än besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall drifvas, hållits i stad af stadsfiskal och på landet af kronobetjänt jämte två personer utsedda af magistrat eller kommunalnämnd samt besiktningsmännen utfärdat bevis därom, att föreskrifterna i näst föregående § blifvit uppfyllda. Hvad här är sagdt gälle ock då försäljningsställe ombytes.

28 §.

1. Å landet vare detaljhandel med brännvin förbjuden på eller inom 0,2 mil från ställe, där auktion, marknad, torgdag, uppbördsstämma eller inskrifningsförrättning eller mönstring med värnpliktige hålles.

2. Vid annan till större folksamling ledande förrättning å landet eller där i stad vid tillfälle, som i nästföregående eller detta mom. omförmäles, anledning förekommer till enahanda förbud, äge för landet Kungl. Maj:ts befallningshafvande och i stad vederbörande polismyndighet att därom meddela föreskrift.

3. Vid offentlig föreställning, såsom skådespel, lindansning, konst-ridning, förevisning af djur, konststycken eller annat dylikt, eller, med undantag af konsert, vid hvilken uteslutande utföres instrumentalmusik, hvarje annan föreställning af hvad beskaffenhet som helst, hvilken genom allmän tidning, anslag eller annorledes kungöres, eller hvartill inträdeskort försäljas, eller afgift på ett eller annat sätt från allmänheten fordras, begäres eller mottages, eller till hvilken allmänheten eljest har tillträde, må utskänkning af brännvin icke äga rum i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gifves; dock må Kungl. Maj:ts befallningshafvande för särskildt tillfälle medgifva undantag från det sålunda meddelade förbud.

29 §.

1. Utminutering af brännvin må äga rum endast söcknedagar från klockan 9 förmiddagen och skall sluta å dagar före sön- eller helgdag senast klockan 5 eftermiddagen samt öfriga dagar senast klockan 7 eftermiddagen.

2. Utskänkning af brännvin må begynna tidigast klockan 9 förmiddagen och i stad eller köping i allmänhet ej fortfara längre än till klockan 10 och å landet till klockan 8 på aftonen.

3. Under sön- och helgdagar vare i allmänhet utskänkning af brännvin tillåten endast vid måltider åt spisande gäster.

4. Där särskilda omständigheter föranleda behof af försäljningstidens inskränkning eller utsträckning, äger Kungl. Maj:ts befallningshafvande att på framställning af kommunalstyrelse samt efter magistrats eller kommunalnämnds hörande därom förordna.

5. Under gudstjänst skall utskänkingsställe alltid vara tillstängdt.

30 §.

1. Vid tider, då brännvinshandel enligt nästföregående § ej är tillåten, vare allt utlämnande af brännvin från försäljningsställe förbjudet.

2. Det vare ock förbjudet att, då utskänkning ej är medgifven, låta brännvin å utskänkingsställe förtäras.

31 §.

1. Vid utskänkning skall lagad mat alltid vara att tillgå.

2. I utskänkingslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

3. Brännvin må å försäljningsställe icke utlämnas till den, som är rusig, ej heller till minderårig.

4. Öfverlastad person får ej utdrifvas från utskänkingsställe, där han förtärt starka drycker, eller lämnas utan vård.

32 §.

Under det detaljhandel med brännvin pågår, får dörren till försäljningsrummet ej vara läst.

33 §.

1. Där detaljhandel med brännvin idkas, skall vara anbragt skylt, som utvisar rörelsen.

2. I försäljningsrummet skall ett exemplar af denna förordning vara anslaget.

3. Å gästgifveri, där rörelsen är mellan flera åbor fördelad, skall en af kronobetjänt påtecknad uppgift om den tid, hvardera åbon är till brännvinsutskänkning berättigad, vara anslagen i försäljningsrummet hos den, som för tillfället utöfvar rättigheten.

34 §.

I öppen salubod för handel med andra varor än brännvin äfvensom i de för rörelsen använda lägenheter, vid torghandel och auktioner samt vid handel med lappbefolkningen vare brännvinsutdelning äfven utan betalning förbjuden.

35 §.

1. Polismyndighet i stad samt kronobetjänt och kommunalnämnd å landet åligge tillse, att å ställe, där detaljhandel med brännvin idkas, ordning samt de i denna författning meddelade föreskrifter noga iakttagas; och äga dessa myndigheter anbefalla stängning af lokalen och rörelsens inställande, när störande oordning förekommer eller anledning finnes att befara sådan.

2. Förekomma å gästgifveri eller å annat ställe, där detaljhandel med brännvin utöfvas, vid särskilda tillfällen oordningar af den art, att innehafvaren af rättigheten icke kan anses fortfarande lämplig att utöfva densamma, eller har någon af de enligt 16 § meddelade utskänkningsrättigheter visat sig föranleda störande oordningar, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, på anmälan i stad af magistraten eller stadsfullmäktige eller, där stadsfullmäktige ej finnas, allmänna rådstugan och på landet af kronobetjänt eller socknens eller angränsande sockens kommunalnämnd, efter vederbörlig undersökning äga att inskränka eller indraga förenämnda rättighet eller ock därifrån skilja innehafvaren; dock äge innehafvare af rättigheten i sådant fall att af redan erlagd försäljningsavgift återfå så stor del, som motsvarar den tid, hvarunder rättigheten ej utöfvats.

V. Ansvarsbestämmelser.

36 §.

1. Den, som genom detaljhandel afyttrar brännvin utan att i stadgad ordning hafva förvärfvat rättighet därtill eller som, på sätt i 3 § sägs, fördelar brännvin mellan flera köpare eller, mot föreskriften i 5 § 1 mom., tillhandagår med anskaffande af brännvin, böte första gången från och med 30 till och med 60 kronor och andra gången från 60 till och med 120 kronor. Den, som tredje gången eller oftare beträdes med sådan för-

brytelse, dömes till böter från 120 till och med 600 kronor eller till fängelse i högst ett år.

2. Bedrifves olofflig detaljhandel yrkesmässigt, må, där till böter dömes, straffet ökas med böter från och med 60 till och med 600 kronor; och må redan för andra gången föröfvad sådan förbrytelse, som afses i detta moment, kunna dömas till fängelse i högst 6 månader.

3. Dessutom vare det i försäljningsrummet befintliga eller eljest uppenbarligen för försäljning afsedda brännvin till och med 150 liter och, då till ansvar för yrkesmässigt bedrifven olofflig detaljhandel dömes, till och med 300 liter tillika med kärl, som äro tjänliga för deras afhämtning, underkastade beslag och förbrutna.

4. Förbrytaren varde därjämte dömd att, då olofflig detaljhandel ägt rum, utgifva försäljningsafgift för det litertal, som, efter hvad utredas kan, blifvit oloffligen förytttradt, dock ej under det belopp, som svarar mot en fjärdedel af hvad, enligt den i 20 § stadgade grund, för år minst bör utgå; skolande, där den, som idkar utminutering, gör sig skyldig till olofflig utskänkning, eller den, som idkar utskänkning, gör sig skyldig till olofflig utminutering, den här stadgade påföljd ådömas oberoende af den försäljningsafgift, som erlägges för den rättighet, den skyldige innehar.

5. Har förbrytelse, hvarom i denna § sägs, skett å sön- eller helgdag, vare den omständighet såsom försvårande ansedd.

37 §.

Om den, som är berättigad till utminutering af brännvin, andra gången beträdes med olofflig utskänkning, vare han tillika förlustig sin utminuteringsrättighet. Om den, som är berättigad till utskänkning af brännvin, andra gången beträdes med olofflig utminutering, vare han likaledes förlustig sin utskänkingsrättighet.

38 §.

1. Om den, som ej innehar rättighet till detaljhandel med brännvin, försäljer till dryck ej hänförlig alkoholhaltig vätska, och försäljningen sker under omständigheter, hvilka kunna gifva säljaren skäligen anledning antaga, att vätskan varit afsedd att användas såsom dryck, stände ansvar såsom i 36 § sägs.

2. Öfverskrides den i 6 § 4 mom. stadgade rättighet till brännvinsförsäljning i visst fall å apotek, gälle jämväl hvad i 36 § är stadgadt.

39 §.

1. Underlåter den, som erhållit rättighet till detaljhandel med brännvin, att inom föreskrifven tid erlägga afgift därför, varde afgiften genast utmätt. Vid sådan underlåtenhet andra gången vare rättigheten förverkad, och varde försäljningen genast inställd, i stad af magistraten och å landet af kronofogden; men näringsidkaren vare ändock pliktig att under försäljningsåret fortfarande utgöra afgiften.

2. Den, som idkar detaljhandel med brännvin under tid, hvarför afgift icke är erlagd i föreskrifven ordning, böte första gången från och med 15 till och med 30 kronor och andra gången från 30 till och med 60 kronor.

3. Underlåter bolag att inom den i 21 § föreskrifna tid aflämna till vederbörande där omnämnda afgifter för öfverlåtna rättigheter och vinstmedel, varde afgifterna genast utmätta.

40 §.

Idkar någon detaljhandel med brännvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej får utöfvas, eller å annat ställe, än därtill uppgifvet är,

eller förbryter sig någon mot hvad i 5 § 2 mom. är stadgad om brännvins utlämnande eller utbudande till salu eller om upptagande af beställningar därå,

eller tillåter den, som icke är berättigad till utskänkning, att, då han i parti eller genom utminutering säljer brännvin, något af det sålda på försäljningsstället förtäres eller afhämtas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra,

eller förbryter sig den, som till detaljhandel med brännvin berättigad är, mot 29 § 3 eller 5 mom. eller mot 30 §,

böte första gången från och med 30 till och med 60 kronor samt andra gången från 60 till och med 120 kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till detaljhandel förlustig.

Utöfvar den, som erhållit rättighet till utskänkning enligt 16 § 2 eller 3 mom., densamma annorledes än i dessa moment är medgifvet eller utan att iakttaga de inskränningar därvid, som i öfrigt kunna hafva blifvit föreskrifna af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, vare underkastad enahanda ansvar, som nyss är sagdt.

41 §.

Förbrytelse mot 34 § straffes enligt 40 §.

42 §.

1. Förbrytelse mot 2, 27, 31, 32 eller 33 §§ straffes med böter från och med 10 till och med 50 kronor.

2. Då förbrytelse skett mot 2 §, vare tillika det till salu hållna brännvin underkastadt beslag och förbrutet.

43 §.

Skulle den, som är pliktig att åtala förbrytelser mot denna förordning, själf beträdas med oloflig brännvinsförsäljning, vare han förfallen till dubbla böter och miste tjänsten.

44 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förbrytelse mot förordningen, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han varder lagligen förvunnen härtill, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter eller det fängelsestraff, som äro stadgade för sådan förbrytelse; dock må fängelsestraffet icke öfverstiga ett år.

45 §.

Husbonde ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap begås mot denna förordning af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen gjord af husbonden själf.

46 §.

Böter, som äro ådömda efter denna förordning, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

47 §.

Då försäljningsavgift jämte böter blifvit ådömda enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till avgiften eller någon del däraf, böterna

ej kunna gäldas med penningar, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

48 §.

Af böter, så ock af försäljningsafgift, som enligt denna förordning ådömas, samt värde af brännvin, som anses förbrutet, tillfalle två tredjedelar åklagaren och en tredjedel den stads eller sockens fattigkassa, där den åtalade förbrytelsen är begången. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

49 §.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande hälle allvarlig hand öfver iakttagande af hvad i denna förordning är stadgadt.

50 §.

1. Lands- och stadsfiskaler, kronobetjante samt de personer, hvilka särskildt antagas att vaka öfver förordningens efterlefnad, åligge att åtala förbrytelser mot densamma.

2. I öfrigt äge en hvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej barn mot föräldrar eller tjänstehjon, så länge de äro i tjänsten, mot husbondefolk.

3. Då åtal anställes af annan än den, som är nämnd i 1 mom. af denna §, gifve han sin talan allmän åklagare till känna så tidigt, att denne må kunna öfvervara målets utförande.

51 §.

1. Å landet bör kommunalnämnd och i stad vederbörande kommunalmyndighet ägna synnerlig uppmärksamhet däråt, att förbrytelser mot denna förordning varda angifna till åtal.

2. Rättighet att verkställa beslag tillkomme de i 50 § 1 mom. omförmälda allmänna åklagare. Beslag skall göras i två vittens närvaro.

52 §.

Ej vare någon jäfvig att bära vittne angående olofflig brännvinsförsäljning endast på den grund, att han därvid tillhandlat sig eller förtärt brännvin.

53 §.

Förbrytelser mot denna förordning böra åtalas och afdömas vid allmän domstol, dock att åtal för oloffig brännvinsförsäljning i stad, där poliskammare finnes, skall behandlas i hittills vanlig ordning.

Öfvergångsstadganden.

Denna förordning träder i kraft, i fråga om stad den 1 oktober 1907 samt beträffande landsbygden den 1 november 1907.

Bolags nettovinst för det försäljningsår, som börjar i stad den 1 oktober 1906 och å landsbygden den 1 november samma år, fördelas enligt föreskrifterna i kungl. förordningen den 24 maj 1895 angående försäljning af brännvin.

Det försäljningsår, som börjar i stad den 1 oktober 1907 samt å landet den 1 november samma år, skall anses sluta med den 31 december 1908.

Städerna skola de första tolf försäljningsåren, under hvilka denna förordning äger tillämpning, åtnjuta, utöfver de genom 25 § dem tillerkända andelar, af de i hvarje stad inflytande brännvinsförsäljningsmedlen

första	året	. . . . .	19	hundrededelar
andra	»	. . . . .	17	»
tredje	»	. . . . .	15	»
fjärde	»	. . . . .	13	»
femte	»	. . . . .	11	»
sjätte	»	. . . . .	9	»
sjunde	»	. . . . .	7	»
åttonde	»	. . . . .	5	»
nionde	»	. . . . .	4	»
tionde	»	. . . . .	3	»
elfte	»	. . . . .	2	»
tolfte	»	. . . . .	1	hundrededel.

För tiden till och med år 1925 skola med afseende å inkomst af brännvinsförsäljningsmedlen till städerna räknas de öfriga orter, i hvilka under försäljningsåret 1904—1905 minuthandel med och utskänkning af

brännvin varit jämlikt § 11 mom. 2 i kungl. förordningen den 24 maj 1895 öfverlättna åt bolag.

Till konditorn Johan Åkerlund i Sundsvall och änkan Gustava Sundin i Östersund skall, under villkor att de afstå från dem tillkommande utskänkingsrättigheter, utbetalas godtgörelse, till Åkerlund med 5,500 kronor och till änkan Sundin med 5,000 kronor om året, räknadt från och med den 1 oktober 1907 till och med de kvartal, under hvilka de med döden afgå. Dessa belopp utgå af de medel, som jämlikt 25 § i denna förordning skola insättas i statskontoret, hvarefter stadgad fördelning af dessa medel äger rum.